

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра банківської справи

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи

на здобуття освітнього ступеня бакалавра

зі спеціальності 072 “Фінанси, банківська справа та страхування”

за освітньою програмою Міжнародний банківський бізнес

на тему: **«КРЕДИТНІ ЦИКЛИ: ПРИЧИНИ ТА НАПРЯМИ
РЕГУЛЮВАННЯ»**

Виконавець:

Студентка факультету ФБС

Батенева Олександра Олегівна

Науковий керівник:

к.е.н., ст., викладач

Кретов Дмитро Юрійович

ОДЕСА – 2023

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження: Актуальність аналізу циклічного розвитку кредитного ринку України полягає в можливості зрозуміти та передбачати зміни в економічному середовищі, що можуть вплинути на доступність кредитування та фінансову стійкість країни. Крім того, Розуміння циклічності кредитного ринку є важливим для формулювання та реалізації макроекономічної політики, виявлення циклічних змін, оцінки фінансової стійкості, прогнозування кризових ситуацій та вдосконалення регуляторного середовища в країні.

Мета роботи є обґрунтування науково-методологічних засад та напрямків регулювання кредитних циклів, аналіз розвитку ринку кредитування в Україні в умовах економічної циклічності, визначення основних факторів, які впливають на циклічність його функціонування та пропозиції щодо вдосконалення регулювання кредитного ринку України в воєнний час.

Об'єкт дослідження: діяльність кредитного ринку в умовах економічної циклічності.

Предмет дослідження: науково-методичні, практичні аспекти та фінансові результати діяльності кредитного ринку України в умовах економічної циклічності.

Основні завдання наукової роботи: Досягнення поставленої мети здійснюється завдяки послідовному розв'язанню таких *завдань*:

- розглянути теоретичні засади функціонування та правове регулювання кредитного ринку України;
- з'ясувати причини циклічного розвитку економіки та банківського сектору;
- ознайомитись з основними етапами розвитку кредитного ринку;

- проаналізувати розвиток ринку кредитування в Україні в умовах економічної циклічності;
- провести оцінку концентрації ринку кредитування;
- оцінити вплив міжнародного досвіду на функціонування кредитного ринку України;
- запропонувати кроки вдосконалення регулювання кредитного ринку.

Методи дослідження. У процесі дослідження застосовувалися такі методи дослідження: структурно-логічний аналіз; різноманітні прийоми статистичних методів, зокрема порівняння; методи аналізу та синтезу, індукції та дедукції.

Структурно-логічний метод дозволив здійснити аналіз окремих етапів розвитку кредитного ринку України задля загального уявлення про циклічність його функціонування. Застосування статистичного методу допомогло в аналізі даних та знаходженні взаємозв'язків між різними факторами. Метод порівняння був застосований для зіставлення динаміки ВВП та кредитного портфелю України. За допомогою методу аналізу були побудовані таблиці та графіки, а також відбір даних та їх обробка, з метою визначення комплексних висновків. Метод синтезу дослідження полягає у поєднанні статистичного, структурно-логічного та методу аналізу дослідження для отримання комплексної інформації. Метод індукції - це логічний метод дослідження, що полягає в тому, щоб від індивідуальних прикладів і спостережень зробити загальні висновки і визначити закономірності. За допомогою методу дедукції була сформована гіпотеза про циклічність економіки України та потім доведена емпіричним шляхом.

Інформаційна база роботи. Статистичну і фактологічну основу дослідження складають закони України, розробки Міністерства Фінансів

України, нормативні документи та статистичні дані Національного банку України.

Загальна характеристика наукової роботи: Робота складається зі змісту, вступу, 3 розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Дослідження викладене на 62 сторінках основного матеріалу (не беручи до уваги список використаних джерел та додатки) і налічує 15 рисунків, 3 таблиці та 61 джерело.

Ключові слова: кредитний цикл, економічна циклічність, кредитний ринок, банківська система, кредитування, причини кредитних циклів.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ КРЕДИТНОГО РИНКУ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ ЦИКЛІЧНОСТІ» розглядаються теоретичні засади функціонування кредитного ринку. Визначено наукові засади кредитних циклів та причини їх виникнення. Описано правове регулювання кредитного ринку України.

У другому розділі «СУЧАСНІ НАПРЯМИ ЦИКЛІЧНОГО РОЗВИТКУ КРЕДИТНОГО РИНКУ УКРАЇНИ» охарактеризовано основні етапи розвитку кредитного ринку України. Проведено аналіз причин розвитку ринку кредитування в Україні в умовах економічної циклічності. Здійснена оцінка концентрації українського ринку кредитування як передумови економічної циклічності.

У третьому розділі «ПЕРСПЕКТИВИ ТА СПОСОБИ ВДОСКОНАЛЕННЯ КРЕДИТНОГО РИНКУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ ЦИКЛІЧНОСТІ» висвітлено міжнародний досвід функціонування кредитного ринку в умовах економічної циклічності.

Запропоновано методи вдосконалення регулювання кредитного ринку України в сучасних умовах.

ВИСНОВКИ

У даному дослідженні було описано теоретичні засади функціонування та правове регулювання кредитного ринку України, а також, проаналізовано причини циклічного розвитку економіки та банківського сектору, розглянуті різноманітні теорії кредиту та досліджено фази економічного циклу на прикладі динаміки ВВП України за певний період.

Також на прикладі динаміки ВВП країни досліджено, що економіка України має безперервний циклічний характер та постійно повторює всі фази економічних циклів, що, в свою чергу, неодмінно позначається на функціонуванні банківської системи країни.

Під час дослідження було доведено, що рух розвитку кредитного ринку є безперервним, однак має нерівномірний та циклічний хвилеподібний характер. Також були розглянуті етапи розвитку кредитного ринку України від його становлення до сьогодення та з'ясовано, що дозволило дійти висновку, що для нього характерні постійні періодичні повторення від кризових явищ до відновлення та пожвавлення, тобто певні фази спаду та піднесення.

При оцінці концентрації кредитного ринку України було виявлено, що зменшення концентрації дозволяє ефективно розподілити ризики між його учасниками, що допомагає зменшити вразливість фінансової системи, а диверсифікація ризиків, в свою чергу, сприяє більш стабільній та стійкій фінансовій системі країни.

Також дійшли висновку, що вдосконалення регулювання кредитного ринку в Україні в умовах воєнного часу є пріоритетним завданням регулюючих органів з метою забезпечення стабільності фінансової системи і підтримки економічного розвитку. Основні кроки, які варто вжити:

- Уряд повинен створити чіткі та прозорі правила і нормативи, які регулюють кредитний ринок. Це допоможе уникнути недобросовісної поведінки, зменшити ризики та забезпечити довіру учасників ринку.

- Уряд повинен розробити та впровадити механізми контролю за кредитними ризиками, зокрема механізми оцінки кредитоспроможності позичальників. Це допоможе знизити ризик неплатоспроможності та забезпечити стабільність кредитного портфеля.

- Уряд повинен приділити особливу увагу забезпеченню ліквідності фінансових установ, зокрема банків. Це може включати надання кредитних ліній, сприяння доступу до зовнішніх джерел фінансування та розробку механізмів страхування ризику.

- Уряд повинен зміцнити нагляд та регуляторний контроль за діяльністю фінансових установ. Це включає проведення регулярних аудитів та моніторингу фінансових показників.

- Уряд може розробити та впровадити заходи для стимулювання кредитного споживання та підприємництва в умовах воєнного часу. Це може включати надання фінансової підтримки малим та середнім підприємствам, спрощення кредитних процедур та зниження ставок за кредитами.

Ці кроки спрямовані на забезпечення стабільного розвитку кредитного ринку в умовах економічної циклічності та воєнного часу, зменшення ризиків та підтримку економічного розвитку. Україні також варто враховувати міжнародний досвід та орієнтуватись на країни з

розвинутими кредитними ринками, однак важливо враховувати свої власні особливості та специфіку.